

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 27.2.2019.
COM(2019) 152 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE VIJEĆU

**Izvješće o napretku provedbe Preporuke Vijeća od 20. rujna 2016. o osnivanju
nacionalnih odbora za produktivnost**

1. UVOD I GLAVNI ZAKLJUČCI

Politike za povećanje produktivnosti i poboljšanje konkurentnosti prioritet su ne samo za države članice, već i za Uniju, a posebno za europodručje. Stope rasta produktivnosti u padu su već nekoliko desetljeća te su se nakon gospodarske i finansijske krize dodatno pogoršale. Osim toga, razlike u kretanjima konkurenčnosti i produktivnosti u europodručju prije krize pridonijele su gomilanju makroekonomskih neravnopravnosti, a njihovo ispravljanje pokazalo se dugotrajnim i skupim. Budući da je nacionalna produktivnost glavni pokretač blagostanja i rasta dohotka, ta kretanja znatno utječu na gospodarsku dobrobit i dohodovnu nejednakost kao i na nesmetano funkcioniranje ekonomske i monetarne unije.

Unatoč određenom napretku potrebno je napraviti više na povećanju gospodarske otpornosti europodručja i pripremljenosti Unije za suočavanje s dugoročnim izazovima kao što su starenje stanovništva, globalizacija i tehnološke promjene. Mjere politike moraju se provoditi kako u državama članicama tako i na razini Unije u cijelosti. Povećanje produktivnosti zauzima važno mjesto u Godišnjem pregledu rasta i preporukama za europodručje.¹ Potpora za provedbu strukturnih reformi ojačana je u okviru europskog semestra te Unija radi i na poticanju ulaganja, poboljšanju regulatornog okruženja i dovršenju jedinstvenog tržišta, jedinstvenog digitalnog tržišta, unije tržišta kapitala, bankarske unije i energetske unije. Međutim, napredak reformi u državama članicama neujednačen je i općenito prespor.

Izrada i provedba politika za povećanje produktivnosti izazov su i za njihov je uspjeh potrebno odlučno preuzimanje odgovornosti za na nacionalnoj razini. Takve politike trebale bi se temeljiti na čvrstim dokazima i sveobuhvatno rješavati složene pokretače produktivnosti, koji su u određenoj mjeri specifični za svaku državu članicu. Zbog toga je preporuka iz Izvješća petorice predsjednika o dovršetku europske ekonomske i monetarne unije² da svaka država članica osnuje instituciju zaduženu za praćenje njezine gospodarske konkurenčnosti i donošenje preporuka za politike u tom području. Svrha je tih institucija promicati i podupirati provedbu strukturnih reformi pružanjem čvrste analitičke osnove i doprinosom javnoj raspravi. Vlade država članica mogu dokaze koje te institucije prikupe iskoristiti za pridobivanje političke i javne potpore za potrebne reforme.

Vijeće je u rujnu 2016. na temelju prijedloga Komisije donijelo Preporuku u kojoj je države članice europodručja pozvalo da do ožujka 2018. osnuju nacionalne odbore za produktivnost.³ Preporuka je upućena državama članicama europodručja, ali se i države članice izvan europodručja potiču da imenuju ili osnuju slične institucije. Predviđeno je da odbori za produktivnost budu objektivne, neutralne i neovisne institucije koje izrađuju analize i sadržaje za potrebe istraživanja izazova povezanih s produktivnosti i pridonose donošenju

---

¹ Europska komisija (2018) „Godišnji pregled rasta za 2019.: za snažniju Europu suočenu s globalnom nesigurnošću”, COM(2018)770.

² Europska komisija (2015.) Izvješće petorice predsjednika: Dovršetak europske ekonomske i monetarne unije.

³ Preporuka Vijeća od 20. rujna 2016. o osnivanju nacionalnih odbora za produktivnost. SL C 349, 24.9.2016., str. 1.

politika utemeljenih na dokazima. Svaka država članica može odlučiti o točnom ustroju svojeg odbora na temelju zajedničkih obilježja i zadaća tih tijela.

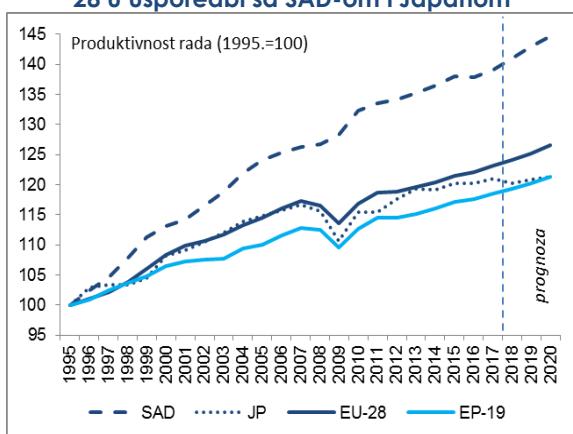
Osim toga, u toj Preporuci Vijeća Komisiju se poziva da do 20. ožujka 2019. pripremi izvješće o napretku u njezinoj provedbi i prikladnosti. Ovim je Izvješćem taj mandat ispunjen. Izvješće se temelji na odgovorima na anketu koju su službe Komisije u prosincu 2018. uputile imenovanim odborima za produktivnost i članovima Odbora za ekonomsku politiku. U njemu se iznosi pregled kretanja produktivnosti i konkurentnosti u Uniji i u europodručju, opisuje trenutačno stanje u pogledu osnivanja odbora za produktivnost krajem 2018. te se daje sažetak suradnje s njima i uloge Komisije. Glavni ciljevi ovog Izvješća jesu sljedeći:

- **Nacionalni odbori za produktivnost već su osnovani u većini država članica europodručja i njihov broj stalno raste.** Deset država članica europodručja već je uspostavilo odbor za produktivnost (Belgija, Cipar, Finska, Francuska, Irska, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Portugal i Slovenija). Preostale države članice europodručja potvrđile su svoju namjeru da ih osnuju, a neke od njih već su u uznapredovaloj fazi tog postupka (Grčka, Malta i Slovačka). Štoviše, tri države članice izvan europodručja odredile su ili uspostavile slične institucije (Danska, Mađarska i Rumunjska).
- **Države članice odabrale su različite ustroje, što u velikoj mjeri odražava posebne okolnosti u njima.** Čini se da su strukture imenovanih odbora za produktivnost uglavnom u skladu sa zahtjevima iz Preporuke Vijeća. U nekim slučajevima, međutim, neki od zahtjeva nisu izričito ugrađeni u nacionalno zakonodavstvo, primjerice u pogledu odredaba o osiguranju autonomije djelovanja i odgovarajućeg pristupa informacijama. Neki odbori za produktivnost osim toga imaju vremenski ograničen mandat. Međutim, tek će se vidjeti hoće li ti čimbenici utjecati na njihovu uspješnost jer je većina tih odbora relativno nova i trebat će vremena kako bi ostvarili konkretne rezultate.
- **Ohrabrujuće je vidjeti da neki odbori za produktivnost aktivno pridonose raspravama o izazovima povezanim s produktivnosti u svojim zemljama.** Obično su u tome bili najuspješniji odbori za produktivnost koji se oslanjaju na postojeće institucije. Nekoliko odbora već je objavilo svoja godišnja izvješća i aktivno sudjeluje u raspravi o produktivnosti, među ostalim organiziranjem događanja, konferencija, radionica i objavljivanjem izvješća.
- **Europska komisija pokrenula je mrežu odbora za produktivnost kako bi olakšala razmjenu mišljenja, praksi i iskustava i pomogla im da bolje uzmu u obzir širu dimenziju europodručja i Unije.** Komisija smatra da su odbori za produktivnost važni sugovornici i činitelji preuzimanja odgovornosti za reforme na nacionalnoj razini. Komisija će redovito razmjenjivati mišljenja sa svim relevantnim odborima za produktivnost, među ostalim tijekom misija za utvrđivanje činjenica u državama članicama u okviru europskog semestra.

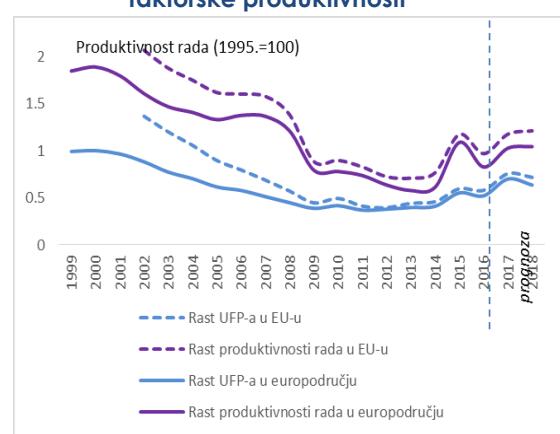
2. PRODUKTIVNOST I KONKURENTNOST U UNIJI I EUROPODRUČJU

Stopi rasta produktivnosti rada u Uniji i drugim razvijenim gospodarstvima bile su u padu znatno prije krize. Iako je taj pad utjecao na sva razvijena gospodarstva, jaz u produktivnosti između Unije i SAD-a povećao se tijekom posljednja dva desetljeća (grafikon 1). Unatoč nedavnom porastu, rast produktivnosti rada i ukupne faktorske produktivnosti u Uniji i europodručju i dalje su ispod razina prije krize (grafikon 2). Osim toga, nedavno poboljšanje prikriva znatne razlike među državama članicama.⁴ Razlike u rastu produktivnosti rada diljem Europe povezane su primjerice s činjenicom da su neke države članice u procesu nadoknađivanja prethodnih zaostataka, tj. države s nižom početnom produktivnosti rada bilježe u prosjeku veći rast produktivnosti od 1995.(grafikon 3).

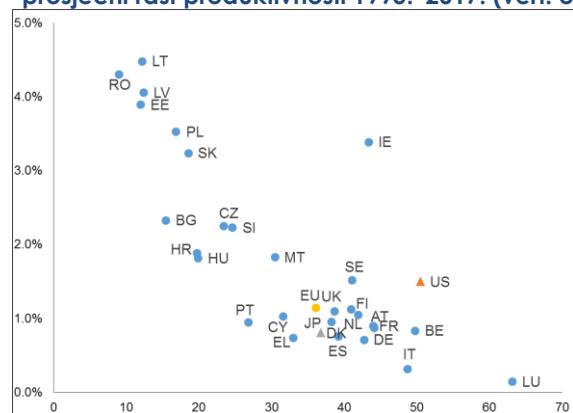
Grafikon 1: Produktivnost rada u europodručju i EU-28 u usporedbi sa SAD-om i Japanom

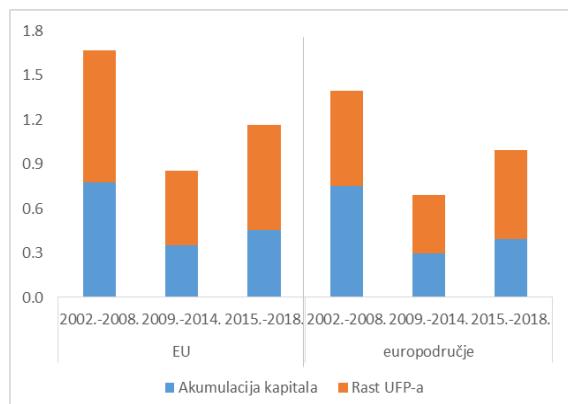
Grafikon 2: Rast produktivnosti rada i ukupne faktorske produktivnosti

Grafikon 3: Produktivnost rada u 1995. (horiz. os) i prosječni rast produktivnosti 1995.-2017. (vert. os)

Grafikon 4: Doprinosi rastu produktivnosti rada

Izvor: AMECO Napomena: U grafikonu 3 produktivnost rada u 1995. mjeri se prema paritetu kupovne moći.

Rast produktivnosti rada potaknut je produktivnim ulaganjem i tehnološkim napretkom, koji su još uvijek relativno slabi (grafikon 4.). Tehnološki napredak u Uniji, mјeren rastom ukupne faktorske produktivnosti, usporio se tijekom krize i još se nije u potpunosti vratio na stopu prije krize. Osim toga, tijekom svjetske gospodarske i finansijske krize došlo je i do smanjenja ulaganja, koja se još nisu potpuno oporavila. Odlučno političko

⁴ Na primjer, u 2018. rast produktivnosti kretao se u rasponu od -0,4 % u Luksemburgu do 4,3 % u Poljskoj.

djelovanje na razini Unije (npr. u okviru Plana ulaganja za Europu) i na nacionalnoj razini pridonijelo je znatnom oporavku ulaganja, no ona su i dalje ispod razina prije krize.

Rast produktivnosti usporio se dok se jaz između vodećih poduzeća i onih manje uspješnih u iskorištavanju tehnološkog napretka povećao.⁵ To potvrđuje i povećanje jaza u razini produktivnosti između poduzeća s najboljim rezultatima na tržištu i onih najmanje produktivnih, a tehnološki je napredak najviše donio koristi vodećim poduzećima te su ona povećala svoju dominaciju na tržištu. Za razliku od njih, najmanje produktivna poduzeća ne mogu brzo iskorištavati nove tehnologije i zaostaju. Ta pojava ima i socijalne posljedice, s obzirom na to da bi veća disperzija produktivnosti među poduzećima mogla podrazumijevati veću disperziju plaća u cijelom gospodarstvu, a time i povećanje dohodovne nejednakosti.

Makroekonomski, institucijski i regulatorni uvjeti utječu na rast produktivnosti i konkurentnost. Ti uvjeti uključuju: i. stalne inovacije i poboljšanje razina obrazovanja; ii. dobro funkcioniranje tržišta rada i proizvoda; iii. pristup finansiranju i učinkovite okvire za nesolventnost; i iv. poticajno poslovno okruženje. U nizu država članica nekoliko čimbenika, kao što je sporo uvođenje novih tehnologija, propisi za tržišta proizvoda koji gušu konkurentnost i loše funkcioniranje tržišta rada, odigrali su važnu ulogu u slabom rastu produktivnosti.^{6 7}

Za poticanje rasta produktivnosti potrebne su ciljane politike utemeljene na dokazima. Kako bi se odgovorilo na izazove povezane s rastom produktivnosti, postoji prostor za političko djelovanje na nacionalnoj razini i na razini Unije. Nacionalne reforme trebale bi biti usmjerene na povećanje produktivnosti i uključivati ciljane mjere za poticanje ulaganja i razvoj vještina te jačih i boljih veza između obrazovnih sustava i poduzeća. Osim toga, države članice trebale bi preuzeti kolektivnu i pojedinačnu odgovornost za jedinstveno tržište kako bi oslobodile njegov puni potencijal. U cilju točnog utvrđivanja izazova i mogućeg učinka na politike, rasprava o politikama povezanima s produktivnošću i strukturalnim reformama treba počivati na pouzdanim informacijama. Stoga odbori za produktivnost svojim analitičkim i neovisnim djelovanjem mogu pridonijeti raspravi utemeljenoj na dokazima te razmjeni dobre prakse.

Politike za povećanje produktivnosti predmet su europskog semestra. Izazovi povezani s rastom produktivnosti u određenoj su mjeri specifični za pojedine države i za njihovo prevladavanje ne postoji univerzalno rješenje koji bi odgovaralo svima. Većina država članica dobila je u 2018. preporuku za političko djelovanje u području produktivnosti. Isto tako, u preporuci za europodručje za 2018. države članice europodručja pozvalo se da prednost daju reformama kojima se povećava produktivnost i potencijal rasta.

---

⁵ OECD (2017.), „Velike divergencije” (*The great divergence(s)*), OECD Science, Technology and Innovation Policy Papers No. 39.

⁶ Anzoategui, Comin, Gertler i Martinez (2015.), „Endogeno uvođenje tehnologije i istraživanje i razvoj kao izvori opstojnosti poslovnog ciklusa” (*Endogenous Technology Adoption and R&D as Sources of Business Cycle Persistence*), NBER Working Paper br. 22005.

⁷ Cette, Fernald, Mojona (2016.), „Usporavanje rasta produktivnosti koje je prethodilo velikoj recesiji”, (*The pre-Great Recession slowdown in productivity*), Federal Reserve Bank of San Francisco, Working Paper 2016-08.

3. TRENUTAČNO STANJE U POGLEDU OSNIVANJA NACIONALNIH ODBORA ZA PRODUKTIVNOST KRAJEM 2018.

Deset država članica europodručja i tri države članice izvan njega osnovale su nacionalne odbore za produktivnost.⁸ U europodručju to su Belgija, Cipar, Finska, Francuska, Irska, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Portugal i Slovenija, dok su tri države članice izvan europodručja Danska, Mađarska i Rumunjska. Devet preostalih država članica europodručja (Austrija, Njemačka, Grčka, Estonija, Španjolska, Italija, Latvija, Malta i Slovačka) najavile su da ih namjeravaju osnovati, a taj je postupak u uznapredovaloj fazi u Grčkoj, Malti i Slovačkoj.⁹

S izuzetkom Hrvatske, preostalih pet država članica izvan europodručja (Bugsarska, Češka, Poljska, Švedska i Ujedinjena Kraljevina) odlučilo je da neće osnovati odbor za produktivnost. U većini slučajeva svoju odluku obrazlažu tima da već imaju institucije koje obavljaju određene ili sve dužnosti navedene u Preporuci Vijeća.

Velik broj postojećih odbora za produktivnost imenovan je tek nedavno i stoga je prerano za sveobuhvatnu procjenu njihova učinka. U tom kontekstu, u ovom se odjeljku ocjenjuju glavna obilježja odbora, posebno s obzirom na zahtjeve utvrđene u Preporuci Vijeća (tj. zadaće koje su im dodijeljene; visoki stupanj autonomije djelovanja i sposobnost izrade kvalitetnih i objektivnih analiza).

3.1. Ustroj osnovanih nacionalnih odbora za produktivnost

Većina odbora za produktivnost na neki se način oslanja na postojeće institucije. Sedam država članica (Danska, Irska, Litva, Nizozemska, Portugal, Rumunjska i Slovenija) imenovale su odborima za produktivnost već postojeće institucije te su proširile njihove mandate kako bi mogli izvršavati predviđene zadaće. Preostalih šest država članica osnovalo je nova tijela (Belgija, Cipar, Finska, Francuska, Mađarska, Luksemburg), koja se obično oslanjaju na postojeće strukture, npr. resorne odjele ili istraživačke institute (detaljnije u tablici 1).

---

⁸ Čini se da je osnivanje odbora za produktivnost u tim državama članicama dovršeno s pravne strane, iako su u nekim slučajevima potrebne dodatne mjere. Na primjer, u Finskoj i Luksemburgu potrebno donijeti interne propise odbora za produktivnost, dok u Belgiji i Luksemburgu članovi odbora još nisu službeno imenovani.

⁹ Konkretno, predviđeno je da će se ministarska odluka o imenovanju KEPE-a kao nacionalnog odbora za produktivnost objaviti u nacionalnom službenom listu u prvoj polovici 2019. Slovačka je imenovala Institut za strategiju i analizu kao tajništvo odbora za produktivnost. Malta je pozvala Vijeće za gospodarski i socijalni razvoj da obavlja funkcije odbora za produktivnost. U oba slučaja, međutim, još nisu donesene zakonske odredbe potrebne za osnivanje tih odbora.

Tablica 1: postojeći odbori za produktivnost i datum njihova osnivanja

	Naziv odbora za produktivnost	Datum osnivanja	Obilježja
BE	Nacionalno vijeće za produktivnost (<i>Nationale Raad voor de Productiviteit/ Conseil National de la Productivité</i>)	studen 2018.	nova institucija
CY	Vijeće za gospodarstvo i konkurentnost Cipra	lipanj 2018.	nova institucija
DK	Danska gospodarska vijeća	veljača 2017.	oslanja se na postojeću instituciju
FI	Finski odbor za produktivnost (<i>Tuottavuuslautakunta</i>)	listopad 2018.	nova institucija
FR	Nacionalno vijeće za produktivnost (<i>Conseil National de la Productivité</i>)	lipanj 2018.	nova institucija
HU	Nacionalno vijeće za konkurentnost	listopad 2016.	nova institucija
IE	Nacionalno vijeće za konkurentnost	ožujak 2018.	oslanja se na postojeću instituciju
LT	Ministarstvo gospodarstva i inovacija	4. tromjeseče 2017.	oslanja se na postojeću instituciju
LU	Nacionalno vijeće za produktivnost (<i>Conseil National de la Productivité</i>)	rujan 2018.	nova institucija
NL	Nizozemski zavod za analizu ekonomskih politika (CPB) (<i>Centraal Planbureau</i>)	travanj 2017.	oslanja se na postojeću instituciju
PT	Vijeće za produktivnost (<i>Conselho para a Produtividade</i>)	ožujak 2018.	oslanja se na postojeću instituciju
RO	Vijeće za gospodarsko planiranje (CEP) u okviru Nacionalnog povjerenstva za strategiju i predviđanja	kolovoz 2018.	oslanja se na postojeću instituciju
SI	Institut za makroekonomske analize i razvoj (IMAD) (<i>Urad RS za makroekonomske analize in razvoj</i>)	travanj 2018.	oslanja se na postojeću instituciju

Izvor: Na temelju odgovora na anketu koju su službe Komisije u prosincu 2018. uputile imenovanim odborima i članovima Odbora za ekonomsku politiku

Svi odbori za produktivnost imaju mandate u neograničenom trajanju osim onih u Portugalu i na Cipru. Odbori za produktivnost Portugala i Cipra imenovani su na dvogodišnji odnosno trogodišnji mandat i prestat će postojati ako se njihovi mandati ne obnove. U skladu s Preporukom Vijeća odbori za produktivnost trebali bi svoje aktivnosti kontinuirano provoditi.

Kad je riječ o ustroju odbora za produktivnost, u osnovi postoje dva modela koja se primjenjuju u državama članicama:

- Prema prvom modelu, odbor čini nekoliko članova odabranih iz akademске zajednice, poslovnih udruga, sindikata, ministarstava i/ili drugih tijela javnog sektora, a vodi ga predsjedatelj ili predsjednik (Belgija, Cipar, Danska, Finska, Francuska, Mađarska,¹⁰ Irska, Luksemburg i Rumunjska). Broj članova kreće se od četiri (Finska i Danska) do šesnaest (Irska) koji za svoj rad nisu plaćeni (uz iznimku Danske), iako mogu primati naknadu za sudjelovanje na sastancima. Odbor prima tehničku i/ili tajničku potporu od ministarstva (Finska, Irska, Mađarska i Cipar), javne ustanove koja nije ministarstvo

¹⁰ U slučaju Mađarske, Odborom za produktivnost predsjeda ministar financija.

(Luksemburg, Francuska i Rumunjska) ili skupine stručnjaka imenovanih na tu dužnost (Belgija i Danska).

- Prema drugom modelu, uloga odbora za produktivnost povjerava se tijelu kao što su istraživački instituti (Nizozemska i Slovenija) ili resorni odjeli (Portugal), koje vode direktor ili predsjedatelj koji su zaposleni na puno radno vrijeme i raspolažu vlastitim osobljem.¹¹

3.2. Autonomija djelovanja

Autonomija djelovanja ključna je kako bi odbori za produktivnost stekli vjerodostojnost i pridonosili nacionalnoj raspravi. Neovisne kvalitetne gospodarske analize političkih izazova mogu povećati transparentnost i ojačati dijalog o politikama u državama članicama. Stoga se u Preporuci Vijeća zaključuje da je odborima za produktivnost potrebno osigurati autonomiju djelovanja u odnosu na sva javna tijelu koje su u državama članicama zadužena za izradu i provedbu politika u području produktivnosti i konkurentnosti. Taj je aspekt važan jer se odbori za produktivnost općenito oslanjaju na državne strukture i resurse te se suočavaju s izazovom kako da u svojem radu zadrže nepristranost.

U nekim je slučajevima odborima autonomija djelovanja pravno zajamčena. Autonomija djelovanja odborâ za produktivnost izričito se navodi u aktima o njihovu osnivanju u Belgiji, Finskoj, Luksemburgu, Nizozemskoj i Sloveniji.

Svi odbori za produktivnost potvrdili su da samostalno odlučuju o svojem programu rada. Nadalje, čini se da za objavu njihovih istraživanja nije potrebno odobrenje na političkoj razini (ili drugi oblik vanjskog odobrenja). Međutim, kad je riječ o odborima za produktivnost koji su dio ministarstva i za koje ne postoje odredbe na kojima bi se temeljila njihova autonomija djelovanja (Portugal i Litva), odobrenje godišnjeg izvješća vjerojatno će se provoditi u skladu sa standardnim postupcima donošenja službenih dokumenata predmetnog ministarstva. U svakom slučaju, konkretna uspješnost odborâ za produktivnost u pogledu izrade neovisnih i relevantnih analiza i njihove objave na transparentan i uravnotežen način pokazat će je li ispunjen zahtjev iz Preporuke Vijeća o visokom stupnju autonomije djelovanja.

Odbori za produktivnost također bi trebali imati pristup informacijama koje su im potrebne za izvršavanje zadaća. Tri države članice (Belgija, Luksemburg i Rumunjska) svojim pravnim odredbama odborima jamče pristup informacijama. Drugi odbori za produktivnost namjeravaju sklopiti sporazum sa statističkim uredom države članice u kojoj se nalaze radi osiguranja pristupa informacijama (Finska). Premda takve pravne odredbe u većini slučajeva ne postoje, odbori smatraju da imaju dovoljan pristup podacima i informacijama.

Stupanj autonomije djelovanja može se ojačati i odgovarajućim kriterijima prihvatljivosti koje trebaju ispuniti članovi/uprava odbora. Time se pridonosi osiguranju kvalitete i neovisnosti rezultata rada odbora za produktivnost. Kriteriji mogu obuhvaćati akademske kvalifikacije (u Nizozemskoj i Sloveniji), stručno znanje u tom području (Belgija,

---

¹¹ Litavski odbor za produktivnost u određenoj je mjeri poseban jer ga čine dva analitičara koji su zaposleni u punom radnom vremenu u Odjelu za gospodarsku politiku Ministarstva gospodarstva i inovacija Litve.

Danska, Finska, Francuska, Mađarska, Nizozemska i Rumunjska), kriterije za izbjegavanje sukoba interesa (Belgija i Danska) i osiguravanje uravnotežene zastupljenosti dionika (Irska).

3.3. Zadaće

Zadaće dodijeljene imenovanim upravnim odborima za produktivnost uglavnom su u skladu s Preporukom Vijeća. Odbori za produktivnost zaduženi su za izvršavanje dviju glavnih zadaća: i. dijagnosticiranje i analiza razvoja u području produktivnosti i konkurentnosti u matičnim državama članicama te ii. neovisna analiza izazova politike u području produktivnosti i konkurentnosti. U skladu s točkom 6. Preporuke Vijeća zadaće svih odbora za produktivnost, osim onog u Mađarskoj, uključuju i objavu godišnjeg izvješća. Nakon objave godišnjih izvješća, koji su odborima za produktivnost glavni instrument za poticanje rasprave o produktivnosti, većina ih namjerava organizirati informativne aktivnosti kao što su događanja ili radionice.

Neki nacionalni odbori za produktivnost imaju posebne zadaće. Na primjer, belgijski odbor za produktivnost zadužen je za izradu studije o učinku i provedbi preporuka europskih institucija u području produktivnosti i konkurentnosti. Odbori za produktivnost u Francuskoj i Litvi namjeravaju u svoja godišnja izvješća uvrstiti preporuke, a irski odbor, osim godišnjih, može objavljivati i druga izvješća s preporukama o mjerama potrebnima za poboljšanje konkurentnosti. Zadaća je ciparskog odbora za produktivnost da vodi dijalog s dionicima o ključnim pitanjima konkurentnosti i produktivnosti.

3.4. Kapacitet za izradu visokokvalitetnih i uravnoteženih analiza

Ključni je aspekt djelovanja odborâ za produktivnost izrada ekonomskih i statističkih analiza kao doprinos javnoj raspravi o politikama za povećanje produktivnosti. Sudeći prema odgovorima na anketu Komisije, odbori za produktivnost istraživanja mogu provoditi sami ili preko institucija na koje se oslanjaju.

Odbori koji se oslanjaju na postojeće institucije mogu se pri izradi kvalitetnih analiza općenito koristiti svojim prijašnjim radovima, a u svojstvu odbora za produktivnost već su istraživali problematiku produktivnosti (Danska, Irska, Nizozemska, Portugal i Slovenija). Odbori u Irskoj i Danskoj već su objavili svoja godišnja izvješća, a nekoliko njih je u pripremi. Primjer je druge vrste relevantnih analiza tablica konkurentnosti koju je 2018. objavio irski odbor i u njoj usporedio irske rezultate u području konkurentnosti s rezultatima skupine odabralih zemalja. Odbor za produktivnost u Nizozemskoj također je izradio studije u kojima se razmatraju pitanja kao što su razlike u produktivnosti među poduzećima i povrat na visoko obrazovanje. Članovi nekih odbora za produktivnost ugledni su akademici, što bi trebalo zajamčiti kvalitetu i relevantnost analize koju odbori pružaju te pojačati vjerodostojnost njihovih rezultata. Nadalje, većina odbora za produktivnost također može naručiti vanjske studije.

Kako bi se osigurala ravnomjerna zastupljenost različitih stajališta, odbori za produktivnost mogu se savjetovati s relevantnim dionicima, ali trebali bi ostati nepristrani. Konkretno, u skladu s Preporukom Vijeća, odbori za produktivnost ne bi smjeli

zastupati isključivo ili uglavnom mišljenja i interes određene skupine dionika. U slučaju Irske i Mađarske sindikati i poslovna udruženja izravno su zastupljeni u odborima za produktivnost. Svi ostali odbori izvijestili su da se s dionicima savjetuju formalno (Belgija, Cipar, Francuska, Litva, Luksemburg i Rumunjska) ili neformalno (Danska, Finska, Nizozemska, Portugal i Slovenija).

4. SURADNJA MEĐU NACIONALnim ODBORIMA ZA PRODUKTIVNOST I ULOGA KOMISIJE

S obzirom na prekograničnu prirodu izazova povezanih s produktivnosti, potrebna je suradnja među odborima za produktivnost, posebno u europodručju. U tom se duhu u Izvješću petorice predsjednika poziva na uspostavu sustava odbora za produktivnost europodručja, koji bi okupljao nacionalna tijela i Komisiju.

Postojeći odbori za produktivnost počeli su razmjenjivati mišljenja o pitanjima i praksama u području produktivnosti. Komisija je od 2017. organizirala nekoliko događanja (radionice i konferencije) radi uspostave mreže odbora za produktivnost. Svrha je mreže da uz pomoć Komisije podupre suradnju nacionalnih odbora za produktivnost i omogući razmjenu mišljenja i dobrih praksi te da u državama članicama potakne rasprave o produktivnosti i konkurentnosti, uzimajući pritom u obzir i šire dimenzije europodručja i Unije. Predviđeni su redoviti polugodišnji sastanci uz stalnu razmjenu mišljenja, a održavali bi se putem namjenske virtualne aplikacije za umrežavanje. Naposljetku, Komisija će osigurati dobru suradnju i komplementarnost sa Svjetskim forumom za produktivnost Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj.

Neovisno stručno znanje odborâ za produktivnost može se primijeniti u kontekstu europskog semestra i postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Studije i analize koje su izradile postojeće i priznate institucije koje su imenovane odborima za produktivnost u velikoj su mjeri upotrijebljene za potrebe europskog semestra. Kako je navedeno u Preporuci Vijeća, Komisija će redovito razmjenjivati mišljenja sa svim uključenim odborima za produktivnost, među ostalim i tijekom misija za utvrđivanje činjenica.

5. ZAKLJUČCI

Ovo je izvješće početna procjena formalnih obilježja imenovanih odbora za produktivnost. Temelji se na zahtjevu iz Preporuke Vijeća upućenom Komisiji u vezi s pripremom izvješća o napretku u njezinoj provedbi i prikladnosti. Na temelju informacija koje su dostavile države članice ne čini se da je u ovom trenutku potrebna revizija Preporuke Vijeća.

Ohrabrujuće je da je većina država članica europodručja osnovala svoje nacionalne odbore za produktivnost, a preostale države članice namjeravaju to učiniti u bliskoj budućnosti. Odbori za produktivnost mogli bi znatno doprinijeti raspravama o politikama za povećanje produktivnosti i konkurentnosti te olakšati njihovu provedbu većim preuzimanjem odgovornosti za programe reformi na nacionalnoj razini. Rezultati rada odborâ za produktivnost mogu se konkretno iskoristiti u reformama potrebnima za postizanje veće

konvergencije i otpornosti u europodručju, čime se dopunjuje upravljačka struktura europodručja.

Države članice koje još nisu imenovale svoje nacionalne odbore za produktivnost trebale bi postupak imenovanja dovršiti u najkraćem mogućem roku. Njihova se korisnost pokazala u mnogim zemljama u Europi i svijetu. Imenovani odbori za produktivnost u nekim su državama članicama ugledni i utjecajni sudionici nacionalnih rasprava o produktivnosti. U drugim državama članicama odbori za produktivnost tek trebaju stići prepoznatljivost. S obzirom na izazove povezane s produktivnosti u Europi odbori za produktivnost trebali bi potaknuti snažnije preuzimanje odgovornosti u izradi mjera za potporu produktivnosti, na nacionalnoj razini kao i na razini europodručja i Unije. Takvo je preuzimanje odgovornosti važno i u svjetlu Programa potpore reformama koji je Komisija predložila¹² u kontekstuvišegodišnjeg finansijskog okvira.

Još je prerano za potpunu ocjenu djelotvornosti nacionalnih odbora za produktivnost. U mnogim su slučajevima ta tijela tek nedavno službeno imenovana i njihov puni doprinos još nije vidljiv. Stoga će se tijekom prve godine mandata sljedeće Komisije provesti dodatna procjena u kojoj će se izvjestiti o glavnim kretanjima i dodatno ocijeniti obilježja i rad odborâ.

---

¹² Vidi COM (2018) 391 final o prijedlogu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Programa potpore reformama.